

Delavski svet razpravljajal o tržni problematiki

Kakovost, naše najmočnejše orožje

O problematiki, ki naš kolektiv spremlja že nekaj tednov (nelikvidnost, založenost proizvodnih prostorov...) je razpravljajal delavski svet na svoji januarski seji. Direktor komercialnega sektorja inženir Anton Žagar je v uvodni obrazložitvi strnil vzroke za nastali položaj in nanizal nekaj predlogov za njegovo reševanje, npr. skrb za kakovost, spoštovanje rokov, racionalno obnašanje v proizvodnji. Padla je tudi odločitev o znižanju cen našim izdelkom.

Tržne razmere so se na domačem trgu močno spremenile, na to pa sta vplivala predvsem dva vzroka: srbski gospodarski bojkot in ukrepi zvezne vlade. Zaradi srbskega bojkota smo ostali brez naročil Galenike, Takova, Genexa, Centroproma. To so bili naši zelo veliki kupci. Samo Galenika, ki je bila naš največji kupec penicilinske embalaže, je povprečno v zadnjih desetih letih letno prevzela okoli 60 milijonov, ali skoraj polovico naših penicilink. Zdaj se v komercialnem sektorju trudimo, da bi te količine izdelkov plasirali na inozemsko tržišče, vendar v tem času (22. 1.) še nimamo pomembnih kupcev. Zaradi tega penicilinke delamo na zalogo.

Podobno se dogaja tudi z izdelki, ki jih je pri nas kupovalo Tokovo. V zadnjih letih je ena izmed avtomatskih stiskalnic skoraj vse leto delala za Takovo in če nam ne bo uspelo teh izdelkov prodati na druga tržišča, lahko pričakujemo, da bo treba občasno ustaviti določene proizvodnje linije. Precejšnje težave so nastopile tudi glede cenovne politike. V preteklosti smo prihajali pred delavski svet s predlogi za povišanje cen. Sedanje tržne razmere pa nas silijo, da delavskemu svetu predlagamo sprejetje sklepa o njihovem znižanju. Razmere na tržišču so namreč popolnoma drugačne, in če bo zdajšnja politika zvezne vlade obdržala, potem bodo prišle do veljave vse tržne zakonitosti. Že danes je namreč mogoče uvoziti skoraj vse izdelke in če so domači proizvodi dražji kot na zunanjih tržiščih, se bodo kupci odločali za uvožene. Prav zaradi tega razloga zdaj predlagamo znižanje cen za naše izdelke. Prepričan sem, da se pravi boj za kupce še le pričinja. Kdo med konkurenti bo uspešnejši, pa je odvisno od cen izdelkov, od njihove kakovosti, od upoštevanja dogovorjenih rokov dobave in od novosti, ki jih bomo ponudili tržišču. Menim, da so naloge, ki sem jih navedel, vsaj toliko pomembne v konkurenci, kot je cena izdelka.

V preteklosti, ko je bilo jugoslovansko tržišče praktično zaprto za zunanje

konkurente, smo imeli monopol domači proizvajalci. In priznati moramo, da smo to vsi s pridom izkoriščali. Zato smo v novih razmerah te naloge primorani vzeti resno, če ne, nam to lahko povzroči v prvi fazi povečanje zalog, v skrajnosti pa tudi zmanjšanje proizvodnje.

Odveč je razlagati kaj bi ustavev proizvodnje pomenila za podjetje in delovni kolektiv. Zato predlagamo naslednje:

★ Posebno skrb posvetimo kakovosti, saj je naše najmočnejše orožje. Predlagamo, da se vpelje statistični sistem, ki bo omogočal evidenco in definiral, kdo je kriv za reklamacijo.

★ Za spoštovanje dogovorjenih rokov bomo prav tako vpeljali evidenco, kdo je kriv, če roki ne bodo spoštovani.

★ Nujno je, da se pri oblikovanju cen prično obnašati gospodarno, kajti naša proizvodnja je predraga v primerjavi s konkurenco: domačo in tujo.

Naša negospodarnost sloni predvsem na veliki režiji, v negospodarnem odnosu do repromaterialov, v slabi produktivnosti itd. Nujne so analize in kalkulacije.

★ Novitete – tudi na tem področju zgublamo bitko s konkurenti. Predvsem na področju razsvetljave. Naša dodelava, dekoriranje, satiniranje, brušenje daleč zaostajajo za izdelki naših konkurentov. Ocenjujemo, da bo naše izdelke iz grupe RDBO 5 in RDBO 4 na trgu mogoče plasirati le pod pogojem, če bomo vse nakazane zahteve upoštevali in uspešno tudi izpeljali. V nasprotnem primeru tudi za to proizvodnjo ne bo dovolj naročil.

Ob nakazanih težavah nas spremlja še problem nelikvidnosti, tako da smo v zadnjem obdobju med slabimi plačniki. S plačili zamujamo, nekateri dobavitelji pa grozijo, da nam materialov ne bodo več dobavljali (Soda-So Lu-

kovac, INA-Zagreb). Če bi uresničili svoje grožnje, se lahko zgodi, da bomo imeli motnje v proizvodnji, za kar ne bi mogli kriviti naše nabavne službe.

Smo torej v dokaj težki situaciji. Želim si, da bi to opozorilo delovalo konstruktivno, in da bi zdajšnje stanje presegli čimprej.

Mili Kobal

Znižanje cen našim izdelkom

Ker so cene nekaterih naših izdelkov že višje kot na zunanjih tržiščih, je delavski svet na seji, 22. januarja sprejel sklep, s katerim pooblašča komercialni sektor, da s ciljem konkurenčnosti naših izdelkov na tržiščih pristopi k selektivnemu zniževanju cen našim izdelkom in sicer za 15 do 20 odstotkov.

Pravijo, da so zadovoljni

Sejmi so priložnost za srečanja in pogovore poslovnih partnerjev. Na sejmu, ki je bil sredi januarja v Göteborgu (Švedska), sta se naši komercialisti (Polzelnikova in Rugljeva) srečali in pogovarjali z gospodom Ivarsom, ki je zastopnik naše firme za skandinavske dežele. Kot sta povedali ob vrnitvi, je gospod Ivars dejal, da izgleda za prodajo naših izdelkov na skandinavskem trgu sploh niso slabi. Kar pa je še bolj razveseljivo, je zastopnikovo zadovoljstvo o kvaliteti naših izdelkov. Pravi namreč, da za naše izdelke v zadnjem času od svojih kupcev nima nobenih reklamacij.

Ni kaj, razveseljiva novica, kakršnih si lahko le želimo. Ta zdajšnja je gotovo rezultat naših prizadevanj za boljše delo in poostrenih kriterijev kontrole. Vsekakor potrjuje, da je kvalitetno delo najboljši način za ustvarjanje dobrega imena.

Milica Kobal

Eden iz asortimana izdelkov, namenjenih skandinavskemu trgu.

Zaupnica – zahvala in popotnica

Sklepno dejanje v postopku organiziranja Steklarne Hrastnik kot podjetja je bilo ob koncu lanskega leta še imenovanje vodilnih delavcev. Na seji 5. decembra je delavski svet za direktorja podjetja ponovno imenoval Branka Milinoviča. Ta pa je na osnovi zakonskih pooblastil in razpisa za vodje sektorjev na naslednji seji delavskega sveta predlagal, naj imenuje:

- za vodja proizvodnega sektorja STOJANA BINDERJA, dipl. inž.,
- za vodja komercialnega sektorja ANTONA ŽAGARJA, inž.,
- za vodja finančnega sektorja ZDENKO FABJAN, oec.,

- za vodja splošno kadrovskega sektorja, FRANCA VIDOVIČA,
- za v. d. vodje razvojnega sektorja pa ALEKSEJA USA, dipl. inž.

Delavski svet je direktorjev predlog potrdil soglasno, v razpravi, ki je sledila, pa so delegati poudarili, da si to vodstvo zasluži zaupnico – kljub težkim gospodarskim razmeram. Novoizvoljenemu vodstvu pa so za popotnico izrekli še željo, da bi njihovo delo bilo uspešno tudi v naprej.

Mili Kobal

Kaj, če prijavi inovacijo kar tako, brez veze, da malo zaževa fousarijo?

Inovacijska dejavnost

Pomemben element podjetništva

Reorganizacija in preoblikovanje organizacij združenega dela po zakonu o podjetju, to je z uvajanjem podjetništva in principov tržnega gospodarjenja, je tudi v naši delovni organizaciji zahtevala sprejem statuta družbenega podjetja.

Pri tem ne gre samo za zakonsko obveznost organizacij združenega dela, temveč za bistvene vsebinske spremembe temeljnih poslovnih funkcij (prodajna, proizvodnja, finančna, nabavna, kadrovska), sprejemanje načela gospodarske samostojnosti podjetja, sprejetja lastne odgovornosti podjetja ter sprejetja lastne odgovornosti za posledice poslovnih odločitev. Sicer še niso točno opredeljeni lastninski odnosi v podjetju, vendar mora družbena lastnina končno dobiti značnega lastnika.

Spremeniti odnos do inovacij

Vsebinske spremembe v organizacijskih poslovnih in upravljaljskih funkcijah družbenega podjetja zahtevajo tudi spremenjen odnos do tolikokrat izpostavljenih in nujno potrebne inovacijske dejavnosti podjetja. Načelno in vsesplošno potrjevanje nujnosti poti v inovacijsko družbo kot enega izmed pomembnih elementov podjetništva do sedaj ni dalo opaznih rezultatov.

Številni pozivi sindikatov, gospodarske zbornice, kampanjske obravnave problematike inovacijske dejavnosti na raznih konferencah družbenopolitičnih organizacij na vseh ravneh, kljub obsežnim analizam in sprejetih programov za izboljšanje inovativne dejavnosti, niso dobili ustreznega mesta v vodenju poslovne in motivacijske politike v temeljnih okoljih. Prav v nedorečeni motivacijski politiki, v pogledu materialnih spodbud inovacijske dejavnosti, lahko iščemo razlog za

nezadovoljivo inventivno aktivnost, tako pri vodstvenih delavcih kot pri drugih zaposlenih.

Skoraj vsako leto dopolnjeni pravilnik o inovacijah, spremembe v nagrajevanju avtorjev inovativnih predlogov, nove, zelo nazorno oblikovane prijave za inovacijsko dejavnost, cela vrsta pozivov k oživljanju inovacijskega razmišljanja zaposlenih, niso spremenili razmer, še več – v letu 1989 imamo samo (tri) predloge s področja inovacij.

Novosti v pravilniku o inovacijah

S spremembo pojmovanja družbene lastnine, uvajanjem podjetništva, s spremembo dosedanjega gledanja na samoupravljanje kot edini vseobsegajoči model sprejemanja družbenih odločitev na makro, mikroekonomskem in političnem nivoju, se mora inovacijska dejavnost nujno obraziti tudi v upravljanju in vodenju poslovne filozofije podjetja. Prav zaradi tega razloga smo opredelili nekatere novosti materialnega značaja v novem pravilniku o inovacijah, ki že upošteva zakon o podjetju, in s tem tudi osnovni cilj podjetništva, ki je v gospodarski aktualnosti in dobičkonosnosti. To pomeni hkrati tudi iskanje in ustvarjanje podjetniških priložnosti, tako znotraj podjetja kot v njegovem tržnem okolju. Inovacijska dejavnost zaposlenih naj bi se odražala na materialno – proizvodnem področju, kamor uvrščamo vse oblike inovacij na proizvodih, proizvodnih postopkih, strojih in napravah, delovnih in zaščitnih sredstvih ter izboljšava na področju vzdrževanja sredstev, strojev in naprav, ter vse oblike inovacij v organizaciji dela, poslovanja in upravljanja kot nematerialnem področju inovacijske dejavnosti.

Opredeljene so tudi glavne naloge delavskega sveta podjetja in direktorja podjetja kot organov upravljanja ter naloge operativnega izvajanja inovacijske dejavnosti v podjetju. Izračun materialnega nadomestila avtorjem inovacij se določa z računalniškim postopkom ob upoštevanju korekcijskih faktorjev, ki vplivajo na višino materialnega nadomestila ter z upoštevanjem povprečnega osebnega dohodka v podjetju v zadnjem obračunskem obdobju. Pravilnik daje tudi mož-

nost razpisa internega natečaja za rešitev določenega problema na proizvodnem, organizacijskem in informacijskem področju oziroma za rešitev določenega problema, ki je posebnega pomena za poslovanje podjetja. Pričakujemo, da bodo aktualne gospodarske razmere ter zavedanje lastne odgovornosti za uspešno poslovanje spodbudile tudi inovacijsko razmišljanje v celotnem podjetju.

Adi Zalete

Prispevek k razvoju našega kraja

Ustanovitev podjetja VLASTEK

Pobude, ki so bile v zadnjem obdobju dokaj pogoste, da je treba v Hrastniku gospodarstvo uvesti nove dejavnosti – predvsem take, ki bodo gospodarsko donosne, ekološko čiste in bodo zagotavljale možnost zaposlovanja, v zadnjem času dobivajo konkretnjšo vsebino. Delovna skupina za oživljanje gospodarstva v Hrastniku je izbrala tri programe. Eden izmed teh je program za proizvodnjo steklenih vlaken tipa E, ki ga je kot pozitivnega ocenil tudi odbor za spremljanje uresničevanja gospodarske prenoje. Postavitev take proizvodnje namreč ponuja precejšnje število novih delovnih mest, obenem pa tudi možnosti prestrukturiranja pri Rudniku.

Idejni projekt o smotnosti proizvodnje steklenih vlaken v Hrastniku je izdelal Tekstilni inštitut iz Maribora. Ugotovitve v tej študiji govorijo v prid uresničitve zamisli, oziroma ustanovitvi tovrstne proizvodnje. Do zdaj v Jugoslaviji steklena vlakna izdelujeta le dve tovarni, vendar gre za proizvodnjo vlaken, debelejših od 15 mikrov. Tip E, ki naj bi ga izdelali v Hrastniku, pa je tanjši. Takšnih proizvodov pa za zdaj v Jugoslaviji še ni. Iz študije je tudi razvidno, da bo potreba steklenih vlaken v prihodnje še naraščala, saj gre za material zelo široke uporabnosti. Delovna skupina, ki si je konec prejšnjega leta prizadevala za uresničitve zamisli, je delavskemu svetu Steklarne in Rudnika predložila predlog za ustanovitev podjetja za pro-

izvodnjo steklenih vlaken. Delavski svet Steklarne je sklep o ustanovitvi sprejel na svoji zadnji seji, razprava pred tem pa je segala od pozitivnih do negativnih stališč. Prav so imeli eni in drugi, tako tisti, ki so se zavzemali, da moramo za razvoj svojega kraja vendarle nekaj storiti, predvsem pa pridobiti nova delovna mesta. Tudi v Steklarni smo namreč med tistimi, ki iz leta v leto le zmanjšujemo število zaposlenih, odgovora, kje bodo delali naši otroci, pa nimamo. Iz razprav drugih je vel strah in vprašanje, kaj ustanovitev novega podjetja za Steklarno pomeni v finančnem pogledu, kajti že krediti, ki so bili najeti za njeno posodobitev, predstavljajo veliko finančno breme, na vrsti pa je še druga faza posodobitve tovarne.

Sprejete sklepe o ustanovitvi podjetja za proizvodnjo in predelavo steklenih vlaken VLASTEK z omenjeno odgovornostjo, je vendarle kompromis v nasprotujočih si razmišljanjih. S sklepom o ustanovitvi podjetja so namreč natančno opredeljene obveznosti ustanoviteljic. Steklarna Hrastnik in SOZD REK EK bosta za funkcioniranje novega podjetja v prvem letu njegovega poslovanja nanemili vsaka po 802.000,00 dinarjev. Ta sredstva so potrebna za pripravo dokumentov za ustanovitev, pokrivanje materialnih stroškov, (najemna prostorov, potovanja, komunikacije). Za tako združena sredstva imata ustanoviteljici tudi enak delež v upravljanju. Po preteku enega leta pa obveznosti do novega podjetja prenehajo.

Nekaj osnovnih podatkov glej na str. 7.

Vlaganje v znanje

Naložba, ki se bogato obrestuje

*Če načrtuješ za eno leto, sadi riž,
če načrtuješ za deset let, sadi drevesa,
če načrtuješ za vse življenje, vzgajaj človeka.*

Izobraževanje ob delu

V interesu podjetja je prav gotovo tudi izobraževanje ob delu. Trudimo se pridobiti čim več delavcev, da bi se odločili za izobraževanje ob delu v smereh, na katerih nam primanjkuje strokovnjakov. Trenutno imamo 15 delavcev, katerim so povrnjeni stroški šolanja. Največ jih je na strojni in ekonomski smeri.

Funkcionalno izobraževanje

Izobraževanje se ne konča s pridobitvijo določene stopnje izobrazbe. Kar naprej je potrebno ta znanja obnavljati, in jih dopolnjevati, saj vemo, kako hitro se vse spreminja. Delavca, ki bo ostal le pri v šoli pridobljeni izobrazbi in znanju, bo s časoma vedno bolj zaostajal.

V preteklem letu smo opravili naslednje vrste izobraževanj:

- za izmenovodje in operaterje v zmesarni je bil za uvedbo boljše organizacije dela in dopolnitev strokovnih znanj organiziran dvotedenski seminar. Na njem so se seznanili s procesom taljenja stekla, z napakami na steklu, regulacijami, krmiljenjem in nadzorom procesov, z avtomatsko pripravo zmesi in z drugimi znanji s tega področja. Seminar so vodili domači strokovnjaki.

- Skupaj z drugimi podjetji v Hrastniku smo organizirali tečaj za voznike villičarjev ker se je za opravljanje teh del izkazala potreba v skladišču gotovih izdelkov, v kontroli, dodelavi.

- Za delavce, ki opravljajo dela in naloge v službi zavarovanja, smo organizirali dvodnevni tečaj za varnostnike, na katerem so se seznanili z osnovami ravnanja z orožjem, s splošno družbeno situacijo in načinom komuniciranja s strankami. Predavali so zunanji sodelavci: (PM, Sob).

- Za delovodje smo organizirali enodnevni seminar o organiziranju in vodenju proizvodnje v delovnih procesih. Predaval je znan strokovnjak s tega področja, profesor na visoki šoli za organizacijo dela Kranj, dr. Villa Antun.

- Za vodilne delavce je bil organiziran tudi uvodni tečaj računalništva, na katerem so jih domači strokovnjaki s tega področja seznanili z osnovami informatike.

- Za delavce, ki poleg svojega dela skrbijo tudi za bolj usposobljen podmladek, to pomeni, da so mentorji učencev, ki prihajajo na proizvodno delo in delovno prakso ter kasneje opravljajo pripravništvo, je bil organiziran seminar. Na njem so se seznanili z metodami dela z mladimi, z načrtovanjem in izvajanjem proizvodnega dela in delovne prakse ter o psiholoških

vidikih dela z mladimi. Predavali so zunanji sodelavci za to področje – prof. Jože Fašun, prof. Milan Malovrh in prof. Vida Varga.

- Za lažje sporazumevanje z delavci iz drugih republik smo organizirali uvodni tečaj slovenskega jezika, katerega namen je bil, da jezik ne bi bil ovira pri uspešnem opravljanju dela pri nas. Predavala je Irena Kavšek.

- Za člane samoupravnih organov – delavskega sveta, disciplinske komisije in komisije za delovna razmerja je bil organiziran seminar, na katerem so bili prisotni seznanjeni z novostmi, ki jih prinaša nova zakonodaja, zlasti Zakon o podjetjih in Zakon o delovnih razmerjih. Predaval je namestnik republiškega javnega tožilca SR Slovenije Franc Mazi.

- Za vodilne našega podjetja je bil organiziran enodnevni seminar na isto temo z istim predavateljem.

- Za poslovodne delavce, ki so odgovorni za zagotavljanje kakovosti glede na to, da se približujemo letu 92, ko bodo uveljavljeni enotni standardi kakovosti izdelkov je bil na pobudo razvojnega sektorja organiziran tridnevni seminar na temo Integralni sistemi zagotavljanja kakovosti, na katerem so predavali strokovnjaki z Biroja za industrijski inženiring iz Ljubljane.

- Izvedli smo periodično izobraževanje s področja varstva pri delu in požarne varnosti po planu, ki je predviden za posamezna dela in naloge. Seminar so vodili domači strokovnjaki.

- Strokovnjake, ki so odgovorni za delo na IS strojih je bilo organizirano izobraževanje v firmi Emhart v Sundsvallu na Švedskem. Izobraževanje je potekalo v dveh skupinah. Na tem izobraževanju, ki je trajalo en teden so se seznanili z novostmi na izpopolnjenih IS strojih, na katerih se lahko izdelujejo tenkostenske stekleničke in stekleničke izdelane po sistemu prešano-pihano z ozkimi grli. Tega dela se je udeležilo osem naših delavcev. V drugi skupini pa je bilo pet delavcev, ki so strokovnjaki za elektroniko, na kateri so jih seznanili z vzdrževanjem in vodenjem IS strojev z elektronskim sistemom T 600. Ta del izobraževanja pa je trajal dva tedna.

Naše znanje tudi za druge

Da je naše podjetje že dokaj potrjeno na področju izobraževanja in da smo sposobni znanja, ki so si jih določeni delavci pridobili v tujini in na podlagi izkušenj pri svojem delu prenesti naprej, dokazuje tudi dejstvo, da smo pred kratkim pri nas izobraževali skupino fantov iz Alžira. K nam jih je napotila prav firma Emhart in z enomeščnim izobraževanjem so si pridobili znanja za delo na strojih Häförd, ki jih uvajajo v njihovi tovarni. Za izvajanje takšnih izobraževanj imamo sedaj tudi urejeno učilnico in trening sobo z vsemi potrebnimi učili predvsem za usposabljanje strojnikov.

Precej posameznikov delavcev smo napotili na razne seminarje, na katerih so bile obravnavane teme, za katere menimo, da je za opravljanje del in nalog, ki jih opravljajo potrebno, da jih obvladujejo npr. o informacijskem sistemu in računalništvu, novostih zakonodaje...

Izobraževanje za prihodnost

Tudi v letošnjem letu nameravamo nadaljevati z intenzivno politiko izobraževanja že zaposlenih delavcev, za katere se je izkazalo, da imajo pre malo znanj za dela in naloge, ki jih opravljajo, ali bodo nanje razporejeni oz. so ta znanja že zastarela. V planu imamo izvedbo tečaja za delavce v avtomatski proizvodnji (vodje strojev, strojniki in pomočniki strojnikov), za delavce v elektro in instrumentarski delavnici, za vzdrževalce in druge, za katere se bo še izkazala potreba. V kratkem bo izveden tudi začetni tečaj nemščine, ki je bil predviden že za letošnje leto, da je zaradi organizacijskih težav odpadel.

Vsi skupaj se moramo zavedati, da z novo zakonodajo delovno mesto ni

več tako fiksno, kot je bilo doslej. Delavec, ki bo v prihodnje odklanjal pridobitev znanja, za katere podjetje meni, da bi ga moral obvladovati, delovnega mesta ne bo mogel obdržati. Znano je tudi, da se število nekvalificiranih delavcev najbolj zmanjšuje, čedalje bolj jih zamenjujemo z delavci z ustrežno kvalifikacijo, če je nadomestilo zanje sploh potrebno. Takšni trendi so v vseh državah, s katerimi se tako radi primerjamo (zlasti v blaginji). Iz njihovih izkušenj se lahko naučimo, da so vsa tista podjetja, ki so iz socialnih in drugih razlogov število delavcev, zlasti nekvalificiranih, obdržala, so slej kot prej končala z še večjo brezposelnostjo, kot tista, ki so se nepotrebnih delavcev otrsala takrat, ko se je za to izkazala potreba.

Vidimo torej, da je permanentno izobraževanje izredno pomembno za razvoj podjetja, pa tudi ni žal sredstev, ki jih za to namenja. Ta se vračajo v oplemeniteni obliki. Vlaganje v znanje ljudi je konkretna naložba, od katere pa pričakujemo povrnitev z obrestmi.

Marinka Anžlovar

Sistem zagotavljanja kakovosti v podjetju (2)

V prejšnjem članku smo na začetku poudarili, da je kakovost izdelkov eden od bistvenih dejavnikov, ki vplivajo na uspešno gospodarjenje. Osnovno načelo pri oblikovanju kakovosti je proizvajati takšne izdelke, ki bodo zadovoljili kupce. Kaj je mišljeno s tem? Predvsem to, da ne izdelujemo izdelkov boljše kvalitete kot je dogovorjena, oziroma zadostna. Sama kvaliteta izdelkov je tesno povezana s stroški. Za boljše kvaliteto izdelkov si moramo prizadevati že pri razvoju izdelkov, uporabiti moramo boljše in dražje materiale. Posvetiti moramo več časa in sredstev nadzoru kakovosti v samem procesu, proizvodnje, kar ima za posledico zopet stroške. Vse stroške, ki se pojavljajo z vgrajevanjem kvalitete v izdelek, imenujemo STROŠKE KVALITETE. V velikem številu podjetij, pa tudi v našem, še ne obstaja sistem zasledovanja stroškov kvalitete. Če se še enkrat vprašamo, kateri stroški so mišljeni kot stroški kvalitete, so to stroški, ki nastajajo zaradi nekvalitetnih izdelkov – kot posledice neustreznega sistema kontrole kvalitete.

Pojem kvalitete se v praksi pogosto pojavlja samo kot deklarativna zahteva, ki jo odgovorni za kakovost v proizvodnem procesu pod težo dnevnih problemov, podredijo zahtevam za izpolnjevanje termina in plana. Zato vidimo, da se kot načelo preprečevanja slabe kakovosti uveljavlja načelo preventivne in vgrajevanja kvalitete in ne samo vsakodnevno reševanje posameznih problemov, ki so dejansko že posledica in ne vzrok za slabo kvaliteto.

Skrbeti za to, da bomo s sistematičnim delom, z metodami in sistemi zagotavljanja kvalitete, probleme v zvezi s kvaliteto v proizvodnem procesu dovolj zgodaj spoznali in predvideli, nato pa celotni proces vodili tako, da do teh problemov sploh ne bo prišlo. Vendar ne smemo misliti, da je samo poznavanje dobrih sodobnih tehnik in metod statistike kontrole kvalitete zadosten in edini pogoj, ki ga moramo obvladovati, saj so to samo orodje za doseg cilja, torej KVALITETE IZDELKOV.

Osnova pa je še vedno vgrajevanje kvalitete v izdelek, ki se začne:

- ★ S projektiranjem oziroma planiranjem kvalitete pri razvoju novega izdelka,

- ★ z realizacijo teh zahtev preko zagotovljenega ustreznega nivoja kvalitete vhodnih materialov,

- ★ zagotavljanje planirane kvalitete v procesu izdelave izdelka,

- ★ zagotavljanje izhodne kvalitete v skladu z zahtevami standardov,

- ★ upoštevanje tržnih pogojev,

- ★ oblikovanje dogovorov s kupci.

Program kakovosti vsebuje naslednje komponente:

1. tehnološki razvoj,

2. konkurenčnost (poiskati trg, ugoditi želje in potrebe kupca, izdelati izdelek),

3. zaščita tržišča,

4. racionalna uporaba surovin,

5. zaščita okolja.

Elementi programa kakovosti pa so naslednji:

- ★ definirati cilj, kaj je to kakovost izdelka;

★ izdelati standarde, specifikacije;
 ★ definirati pot do cilja (naprte, merila, stanje, linije, metode);
 ★ preverjanje izpeljanih aktivnosti in primerjava z načrtom;
 ★ povratne informacije.
 Sklepna ugotovitev navedenega je naslednja: če hočemo imeti zagotovljeno večjo kakovost izdelka, se mora

vsak od nas v našem podjetju spomniti na izrek:

»Ne iščimo trga za izdelke, naredimo izdelek za trg.«

(se nadaljuje)

Blaga Kazievskaja-Jerič

Sindikati o prihodnjih volitvah

Smo za tiste, ki so z nami

Na spomladanskih volitvah bomo sindikati podprli tiste programe in tiste kandidate, ki so po meri našega članstva in ki vsaj simpatizirajo z nami, ne glede na to, ali so iz vrst zelenih, rumenih, modrih, mladine, socialistov, komunistov, itd. Zavračamo vsako podtikanje, ne glede na to, od kod prihaja, in kdo ga naroča, ali Demos ali Zveza komunistov. Vsem, ki barantajo z nami, sporočamo, naj ne delajo računov brez krčmarja in da ni mogoče zmagati pred volitvami brez programov in kandidatov, ki jih ponuja ta ali ona stranka. Bojevnikom za demokracijo in pluralizem svetujemo, naj ne pritiskajo na predsednike sindikatov podjetij in ustanov, ker bodo sami znali presoditi in oceniti, kdo je za kaj sposoben in kakšnega poslanca potrebujejo.

Sindikati smo svojo barvo pokazali z ustavo in z zahtevami po zakonu o volitvah in zakonu o političnem združevanju. Odločno smo povedali, da smo za depolitizacijo v podjetjih in ustanovah in da smo za depolitizacijo sindikata. To je dodaten razlog, da odklanjamo vsakršno volilno sodelovanje in sklepanje koalicij s to ali ono stranko. Ni pa nobenega vzroka, da ne bi na svoj način, kot svobodna stanovsko-interesna organizacija delavstva sodelovali s strankami na podlagi demokratičnih dogovorov in ko bo to v korist našega članstva. Hočemo se postaviti nad strankarske interese, da ne bi bili podrejeni tej ali oni stranki, tej ali oni oblasti oziroma delodajalcu. Enotnega sindikalnega gibanja ne vidimo v stankarskih sindikatih in v ciljih boja za oblast, ampak v povezovanju sindikatov na programskih temeljih in ob spoštovanju pravice do svobodnega sindikalnega združevanja. Ob

ustavni možnosti, ki jo ima sindikat, in ob tem, da nismo več politična organizacija, ni nobenih razlogov, da se ne bi tudi institucionalno vključevali v parlament in se prek liste svojih kandidatov potegovali za poslanska mesta. To pa ne pomeni, da se bomo z 800.000 in več volilci odrekli pravici dajanja podpore kandidatom po meri sindikata ali celo pravici, da sindikat vpliva na sestavo skupščin družbenopolitičnih skupnosti, pri čemer bo naša posebna pozornost veljala zborom združenega dela. Ne smete nam zameriti, če se bodo v njih v funkciji poslancev lahko našli tudi sindikalni zaupniki, seveda glede na to, koliko bodo vzdržali v predvolilnem boju in na volitvah.

Sindikat danes ni več to, kar je bil včeraj. Mi bomo kot neka stalna opozicijska oblast pritiskali na demokratični socializem oziroma novi socializem, da bo postal humanejši in bo omogočil človeka vredno in bogatejše življenje in varoval njegovo dostojanstvo. Glede na naš program, je naš cilj varstvo dela, znanja in ustvarjalnosti, ekonomska plača. S pogajanjem in kolektivno pogodbo bomo postavili ceno dela in zavarovali pravice iz delovnega razmerja.

Zahtevali bomo takšen socialni program, ki ga mora, tako kot v razvitih deželah, ponuditi država, da bo delavec dobil večjo socialno in materialno varnost in da bo bolj varovana njegova zaposlitev. Sindikati pa bomo tako kot v razvitih in civiliziranih državah razvili različne oblike delavskega solidarnostnega zavarovanja.

Rajko Lesjak, sekretar RS ZSS
 Povzeto po Delavski enotnosti

Kaj prinašajo kolektivne pogodbe

Konec marca ali v začetku aprila naj bi delavci v Sloveniji sklenili kolektivne pogodbe, njihova uveljavitev pa bo postala pomemben vir avtonomnega delovnega prava in temelj za urejanje trga delovne sile. V slovenskih sindikatih so že v začetku lanskega leta zahtevali uveljavitev kolektivnih pogodb. Skupni temelji za njihovo skle-

panje na zvezni ravni pa so bili sprejeti konec lanskega leta. V slovenskih sindikatih zdaj pripravljajo splošno kolektivno pogodbo, (ta je v bistvu že pripravljena). Sledile pa ji bodo pogodbe posameznih dejavnosti in nato podjetij. Sistem kolektivnih pogodb je torej hierarhičen, kar pomeni, da je ena kolektivna pogodba podrejena

drugi: zvezna republiški, republiški panožna, panožni podjetniška. Povedano drugače: v kolektivne pogodbe nižjih ravni se lahko vpišejo in veljajo le pravice iz višje kakovostne ravni. Pri snovanju kolektivnih pogodb bodo upoštevana naslednja načela: v kolektivnih pogodbah naj ne bo obveznih zakonskih določil, saj bi jih uporabljali neposredno, določale bodo samo tiste pravice in obveznosti delavcev, za katere zakon predvideva ureditev s kolektivno pogodbo, in tiste pravice, ki jih je moč določiti v večjem obsegu kot to določa zakon. Pri kolektivnih pogodbah bodo upoštewane tudi mednarodne konvencije, vgrajeni pa bodo tudi nekateri elementi iz sosednjih držav kot npr. najnižji osebni dohodek, pa sindikalna lista in še nekateri prvine, ki bodo predstavljale institut socialnega miru. To pomeni, da v času kolektivne pogodbe delodajalec nima pravice zapreti tovarne, sindikat pa nima pravice organizirati štrajka brez soglasja sindikalnega organa, ki je podpisal kolektivno pogodbo. Sicer pa na tem mestu naštejmo elemente kolektivne pogodbe: (o njihovi konkretni vsebini bomo verjetno kaj več lahko povedali prihodnjič) sklenitev delovnega razmerja, trajanje in

razporejanje delovnega časa, razporejanje delavcev, odmor, počitki in dopust, delovne obveznosti in odgovornost delavcev, samoupravljanje in sodelovanje v upravljanju, varstvo pri delu, varstvo materinstva in invalidnih oseb, zagotavljanje pravic delavcem, katerih delo ni več potrebno, osebni dohodki, nadomestila osebnih dohodkov, dodatki, sredstva neposredne skupne porabe, gmotni stroški, reševanje sporov, arbitražna in veljavnost kolektivnih pogodb.

Kolektivna pogodba bo določala tudi pogoje za delo sindikata, saj je znano, da so sindikat ter njegovo mesto in vloga v podjetju jasni in nezanesljivi, ker ne more biti dobrega podjetja brez sindikata.

Če bo jugoslovanski premier Ante Marković držal besedo, da bi plače odmrznili takoj, ko bodo sklenjene kolektivne pogodbe, jih kaže pripraviti čimprej, vendar temeljito in dobro premišljeno, kajti prihaja čas, ko bo za vsako storjeno napako treba tudi plačati. Valuntarizma je bilo že v preteklosti večiko preveč.

Mili Kobal

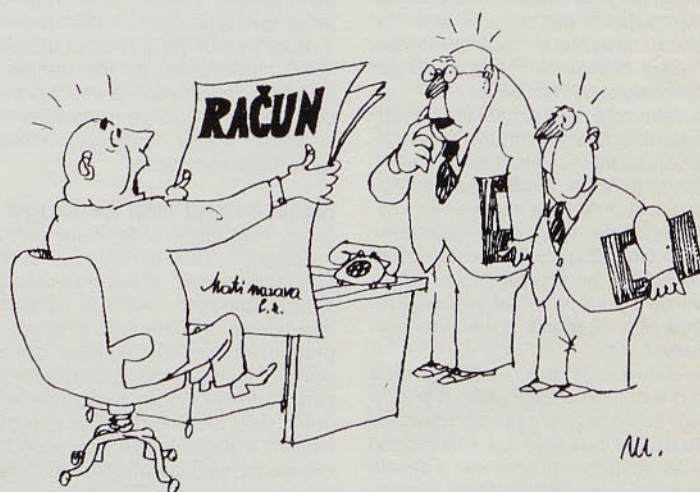
Referendumski DA za nacionalni ekološko razvojni program

Več kot 85-odstotna udeležba na voliških in skoraj 81 odstotkov glasov »ZA«, to je izid odločanja revirskih delavcev na referendumu, ki so ga 11. januarja v revirskih občinah izvedli revirski sindikati. Izid glasovanja je jasen odraz zahteve revirskih delavcev po oblikovanju in sprejetju nacionalnega razvojnega programa; ki bo dolgoročno rešil ekološka vprašanja revirjev. Je pa tako jasno izražena zahteva po reševanju ekološke problematike in

zaupanje, da sindikat zmore izpeljati nalogo, za vodstvo revirskih sindikatov, tudi velika obveznost. V strokovnih institucijah in oblastnih organih je treba namreč v najkrajšem času in na strokovnih podlagah doseči sprejete programe za uresničitev zahtevanega. V sindikatih pravijo, da bodo pri tem trdno vstrajali in uporabili vsa sredstva, ki so jim na voljo.

Mili Kobal

PRIPOROČENA POŠILJKA

— Bati se je, da to še ni vse in da drugo še pride!

Karikatura: Milan Maver

Deficitarni poklici

Eden izmed kriterijev pri izdelavi prednostne liste prosilcev stanovanj je tudi deficitarnost poklicev. Delavski svet je na svoji 16. seji opredelil kot deficitarne naslednje poklice delavcev:

• VI. in VII. stopnja strokovne izobrazbe: strojništvo, kemija, elektronika, raču-

nalništvo.

• V. stopnja strokovne izobrazbe: vodja strojev v avtomatski proizvodnji

• IV. stopnja strokovne izobrazbe: ročni pihalec – brigadir v ročni proizvodnji in cizeler v orodjarni.

Takšna opredelitev bo upoštevana pri izdelavi prednostne liste, ki je prav zdaj v izdelavi.

Novo v knjižnici

Marie Louise Fischer Ptiči ne pojejo opolnoči

Od objave zajetnega romana Senta izpred mnogih let je priljubljena pisateljica nemškega rodu Marie Louise Fischer bila še nekajkrat prevedena v naš jezik (Vročje zaželeno leta, Beg iz zakona, Grajske gospe).

Po tržni uspešnici se je prebila v družino mojstric svoje obrti, kot so Utta Danella, Danielle Steel, Jacqueline Susann in brčkone nedosegljiva Victoria Holt, vendar pa te avtorice s svojo široko izobraženostjo v nekaterih pogledih tudi presega, še zlasti v spisih, v katerih se iskreno in odločno zavzema za večjo emancipiranost ločenih ali ogroženih žensk.

Kakor je zapisano v povzetku vsebine na ovitku knjige, je glavna junakinja mladoletna Beatta, deklica, ki se je morala navsem lepem posloviti od bolj ali manj brezskrbnega otroštva. V prometni nezgodi je namreč izgubila mater, ki je v zgorelem avtomobilu do nespoznavnosti zoglenela. Tako je ostala sama s čudaškim, trinoškim očetom, z mlajšim, slabo prilagojenim bratom in z nerazumevajočim, le v svoj prav zagledanim zaročencem – in sama z nejasno slutnjo, da v ostankih avtomobila morda le ni bilo truplo njene matere... Če bi bilo to res, bi bilo seveda treba najti odgovor na dve vprašanji: kdo je bila ponesrečenka in čemu se mati skriva?

Kljub vsem nasprotnim dokazom se Beatta ne more otresti te slutnje. Zavoljo nje se celo zbliža z mladim policistom, ki edini pokaže zanimanje za njene težave.

Skupaj se napatita po skrivnih sledih Beattine matere in ob nepričakovanih odkritjih spoznavata njeno dvojno življenje, katerega skriti, temačni del vodi celo v velemestno podzemlje, kjer prežijo na dekle mnoge nevarnosti in težke preizkušnje...

Gre torej za napeto in vznemirljivo pripoved z osupljivim razpletom.

Reinhold Reitberger: Walt Disney

Kot devetinpetdeseta knjiga zbirke Veliki ljudje je pri mariborski založbi Obzorja izšla tenka, vendar zanimiva knjiga o življenju in delu Walta Disneya, očeta Miki Miške, Račka in vrste risanih likov, ki jih vsako od nas nosi v spominu in srcu od rane mladosti. Mož, ki jih je z velikim krogom sodelavcev ustvaril, je nepozabljen pojem in najbrž bi poleg bratov Grimm in Andersena težko našli človeka, ki je otrokom napravil toliko veselja, jih učil razlikovati med dobrim in zlom in buril njihovo domišljijo. Knjigo je napisal nemški avtor Reinhold Reitberger – ne kot kritični hvalnic, temveč delo, ki navzlic kratkemu obsegu prinaša prav tisto pomembno, kar moramo o Waltu Disneyu zvedeti. To je izčrpana pripoved o enem najslavnejših mož našega stoletja, v kateri ga spremljamo od zgodnjih časov in prvih filmov s popularno Miško v letih 1928 in 1929 prek velikega desetletja, ko smo gledali njegovo Sneguljčico, pa tja v poznejše dni z Alico, z Ostržkom, ljubkim srnjačkom in še vsemi drugimi junaki.

Disney je iznašel veliko, pravi čudež: filmsko risanko. Zaslovel torej ni s kakšno tehnično iznajdbo, ki bi bila zasidrana v zgodovini, zato pa je odkril nekaj, kar ima večno življenje. Njegovo življenje je bilo v mladosti trdo, toda z voljo, nadarjenostjo in sposobnostjo je dosegel tisto, kar je v karieri mnogih slavnih Američanov značilno. Prebil se je do vrha in tam tudi ostal.

Danes predvajamo v kinematografih, na televiziji in drugod njegove čudovite filme, ne samo risanke, temve tudi celo vrsto filmov iz žive narave, ki nam odkrivajo skrivnosti živalskega in rastlinskega sveta.

Marija Vučetič

Šport in rekreacija

Tako, pa smo ga le dočakali? Novo leto vendar. Saj res, prijatelj mi je dejal, da je to pravzaprav edino, v kar še lahko danes verjamemo. Vse drugo je bolj ali manj negotovo. Se spomnite kakšno zimo so nam napovedovali? Pa nič. Vsaj za zdaj še ne. Na silvestrovo je bilo skoraj tako kot za 1. maj,

kar smilijo se mi otroci, ko se iz dneva v dan zaman ozirajo v nebo. K sreči so nas navadili, da venomer v nekaj upamo, pa dajmo še v sneg. Ker ni snega, ni tudi športnih prireditev, ki so vezane na sneg. Zato tudi tokrat posevečamo pozornost le suhim, bolje rečeno pokritim športom: kegljanju, ko-

šarki, streljanju in še čem. Še prej pa nekaj več besed o vsakoletni športni zabavni prireditvi.

Večer športa, glasbe in razvedrila

Ta je bila tokrat že trinajstič, drugič zapored pa v športni dvorani, kjer se je tudi tokrat zbralo lepo število športnikov in drugih udeležencev, ki so prisostvovali letnem obračunu dela in uspehov hrastniške telesne kulture. Čeprav uspehi tekmovalnega športa še zdaleč niso podobni tistim iz leta 1988, ko so hrastniški športniki osvojili v treh panogah kar štiri naslove državnih prvakov, pa se doseženih rezultatov nikakor ne gre sramovati. Kljub vsem tegobam, v katerih so se znašle interesne dejavnosti, je hrastniška telesna kultura v prvi vrsti zahvaljujoč izredni volji in zagnanemu delu tako športnikov, kot strokovnih in drugih telesnokulturnih kadrov, uspela zadržati visoko raven dosežkov, ki se jih ne bi sramovale tudi gospodarsko bolj razvite in močnejše občine kot je naša. Čeprav nam težko gospodarsko stanje ni dovoljevalo posebnih naložb v telesno kulturo, še zlasti ne v objekte, je na rudniških Nasipih zrasel izredno lep teniški center, ki bo bistveno razširil športno in rekreacijsko ponudbo občini. Pa tudi drugače ne smemo prezreti pomoči hrastniškega združenega dela, ki je tudi v preteklem letu znalo prisluhniti potrebam telesne kulture in jo temu primerno tudi gmotno podpreti.

Če, žal, že nekaj let zapored ugotavljamo, da nam športna rekreacija delavcev v združenem delu upada, pa smo prav tako veseli športne dejavnosti med najmlajšimi, katere nosilec je ŠD Mladost na OŠ Heroja Rajka. To društvo je za svojo izredno bogato in pestro dejavnost že peto leto zapored prejelo zlato plaketo Republiškega centra šolskih športnih društev. Sicer pa je tudi tokrat celotna prireditev potekala po že ustaljenem scenariju. Za razliko od prejšnjih smo tokrat pogrešali goste – zvoneča imena slovenskega športa. Tudi že nekako tradicionalno ponudbo usnja in usnjenih izdelkov kamniškega Utoka so nekateri tokrat pogrešali. No, pogoji so bili takšni, da jih prireditelji v dani situaciji resnično niso mogli sprejeti. Ob številnih priznanjih, nagradah in plaketah,

ki so jih prejeli posamezniki in kolektivi za svoje športne dosežke in prispevke k razvoju telesne kulture v občini, naj omenimo le naslednje. Priznanja ZTKO za tekmovalne dosežke v letu 1989 so prejeli: SD Steklar, Andreja-Ojstršek-Urh, Monika Reflak, Manca Sevšek, Mojca Guzelj, Tanja Hišovič (vse HTK TKI-Kemičar), Rajmund Cvetko, Franc Rešetar, Željko Hrnčič (SD Rudnik), Ivan Poljan (BD Hrastnik), Jasmina Ranzinger (KK) Hrastnik in Gorazd Špajzer (RK Dol). REK EK-Rudnik rjavega premoga Hrastnik pa je prejel posebno priznanje za pomemben prispevek k razvoju in uspehom hrastniškega strelskega športa.

Občinska Bloudkova priznanja za svojo dolgoletno privrženost in prispevek k razvoju, ter dosežkom okolij v katerih delujejo, so tokrat prejeli: Edi Kirn – Zlata značka, Ernest Štesl – Srebrno in Vojko Zupančič – bronasto. Vs trije so prejeli tudi ustrezna pisna priznanja. Osrednja značilnost prireditve je bila seveda tudi tokrat proglašenje najboljših športnikov Hrastnika v letu 1989. Za najboljšega športnika-pionirja je bila proglašena učenka 8. c razreda OŠ Heroja Rajka – Mirjana Ručman.

Za najboljšo športnico je bila že sedmič zapored proglašena namiznoteniška igralka Vesna Ojsteršek, kateri pa je to najbrž zadnji naslov. V prestopnem roku je namreč s klubskim soglasjem okreplila vrste ljubljanske Kovine-Olimpije. Zato pa je svoj prvi in morda ne tudi zadnji naslov najboljšega športnika pripadel Bogdanu Slanšku, Zagorjanu, ki že drugo sezono več kot uspešno zastopa barve SD Steklar. Sicer pa je Bogdan po splošni oceni ta čas eden najboljših slovenskih strelcev v streljanju s serijsko zračno puško. Da je imel strelski šport zares uspešno sezono, dokazuje tudi proglašenje SD Rudnik za najboljšo ekipo v preteklem letu.

Naj za konec še omenimo, da je bil pokrovitelj tokratne prireditve Sijaj, za veselo razpoloženje pa je poskrbel ansambel Vikend.

Kegljanje

Končan je prvi del prvenstva Območne tekmovalne skupnosti Zasavje – Posavje. V derbiju predzadnjega kola so kegljači Rudnika Z 5088 : 4870 premagali kegljače Bratstva in osvojili

Najboljšemu športniku Hrastnika za leto 1989 Bogdanu Slanšku je predala pokal predstavnica prireditelja – DO Sijaj Tanja Ocepok.

prvo mesto po polovici prvenstva. Kegljači Bratstva so kljub temu porazu drugi, sledijo pa Rudar II., Litija itd. Naj dodamo še izida naših predstavnikov v zadnjem kolu. Kegljači Bratstva so v Krškem premagali vrstnike sevniškega Rudi Kepa z 4865 : 4832, kegljači Rudnika pa so bili na domačem prizorišču boljši od ekipe trboveljskega Partizana z 5035 : 4855. Drugi del prvenstva se je pričel konec januarja. Med obema deloma prvenstva pa je potekalo prvenstvo posameznikov in parov. Šest najboljših posameznikov in trije pari so se uvrstili na republiško prvenstvo. Med slednjimi sta tudi Hrastničana Šeško in Duh, ki sta osvojila 3. mesto. Med posamezniki je bil Šeško sedmi in tako za las zgrešil uvrstitev na prvenstvo.

Košarka

Košarkarji Hrastnika, ki tekmujejo v vzhodni skupini področne lige, so v decembru odigrali tri tekme in ostali praznih rok. Doma so po enakovredni igri klonili proti Koroški z 81 : 82 (43 : 42). V gosteh pa so jih premagali Brežičani z 115 : 66 (53 : 35) in Slovenjgraščani z 106 : 66 (47 : 33). V januarju so odigrali dve tekmici. Doma so premagali Starše 71 : 76 (34 : 3), v gosteh pa izgubili z Preboldom 77 : 89 (38 : 51). Dekleta so v prvenstvu uvodne skupne druge republiške lige odigrali tri srečanja in vsa tri izgubile. Doma so morale priznati premoč igralkam Celjske Metke 20 : 71 (8 : 36) in Pomurja z 49 : 68 (22 : 33) na gostovanju pa so jih premagale Mariborčanke z 78 : 32 (36 : 14). Prvenstvo je tako končano. Hrastničanke pa so brez zmage ostale na dnu prvenstva razpredelnice. Brez presenečenja in po pričakovanju.

Streljanje

Strelci so v decembru odstreljali dve koli prvenstva v vzhodni skupini prve republiške lige. Tako Steklarjevi kot Rudnikovi strelci so žal obakrat ostali praznih rok. Strelci Steklarja so najprej v Mariboru po pričakovanju izgubili proti favorizirani ekipi domačega Avgusta Majeriča z 1482 : 1452, nato pa malce nepričakovano doma proti strelcem Kovinarja in Štor pri Celju z 1464 : 1469. Strelci Rudnika nastopajo v nadaljevanju prvenstva oslabiljeni, brez Rajmunda Cvetka. Zato njihovi neuspehi niso več presenečenja. To potrjujejo tudi zadnja dva rezultata – Noršinci : Rudnik 1465 : 1428 in Rudnik : A. Majerič 1426 : 1469. Tudi januarsko nadaljevanje steklarjevih strelcem ni prineslo zmage. Dvakrat so gostovali in obakrat ostali praznih rok. V Žalcu so jih premagali domačini z 1463 : 1458, v Tršini pa kljub odličnem dosežku ekipe domačega Kolomana Fliserja (vođeča ekipa lige) z 1486 : 1478 krogov. Nekoliko več sreče so imeli strelci z Rudnika, ki so po porazu v Štorah z 1453 : 1462, gostili strelce iz Žalca in si z zmago 1453 : 1449 dokončno zagotovili obstanek v družbi najboljših slovenskih strelskih ekip.

In ko smo pri streljanju, naj omenimo še izreden uspeh Bogdana Slanška, ki je na velikem tekmovalju v Mariboru ob praznovanju 15-letnice delovanja SD Avgust Majerič v izredno močni konkurenci prek 150 strelcev iz Jugoslavije, osvojil izvrstno drugo mesto z

istim številom krogov kot zmagovalec Frelih iz Kranja. Po predtekmovalju je bil Bogdan celo najboljši. Končni vrstni red je bil naslednji: 1. Frelih Kranj 475 (381 + 94), 2. Slanšek 475 (384 + 91), 3. Malec (Kovinar) 472 (376 + 96) itd. V ekipnem delu tekmovalja, so bili strelci Rudnika z 1113 krogi četrti, strelci Steklarja pa z 1109 krogov sedmi. Zmagali so z rekordnih 1127 krogov Kamničani.

Namizni tenis

Končan je tudi prvi del prvenstva v vseh namiznoteniških ligah. Kaže, da hrastniškim ekipam po menjavi tako igralske kot vodstvene generacije nikjer ne bo lahko. Za pomlajeno prvotigaško ekipo se je vedelo, da bo njen glavni cilj – boj za obstanek v ligi. Zato pa nismo računali na tako skromen izkupiček ekip, ki tekmujejo v republiških ligah.

Tako fantje kot dekleta so v prvem delu prvenstva osvojili vsega po štiri točke in so oboji povsem pri dnu prvenstvenih razpredelnic. Zato upravičeno pričakujemo težko namiznoteniško pomlad. Naj še dodamo, da je konec decembra bila v Ljubljani priložnostna slovesnost ob 60-letnici NTZ Slovenije. Podeljena so bila številna priznanja tako aktivnim igralcem, namiznoteniškim delavcem kot ustanovam ter nekaterim organizacijam združenega dela. Med slednjimi je dobila Priznanje za prispevek k razvoju in uspehom slovenskega namiznega tenisa tudi Steklarna Hrastnik, ki je ob Tovarni Kemičnih izdelkov prispevala velik delež pri razvoju in uspehih predvsem hrastniškega namiznega tenisa v njegovi več kot 40 letni zgodovini.

Jože Premec

Mladi pišejo

Kaj nam v Hrastniku ni všeč?

V mojem mestu je zelo onesnažen zrak. Rad bi, da bi vsaka tovarna imela čistilne naprave, da bi bilo več košev za smeti, da bi imeli več očiščevalnih akcij. Potrebujemo tudi boljše ceste.

Branko Pleša, 7. a

Zakaj je asfaltirana cesta samo do Govejega Potoka? Zakaj ni asfalta do zadnje hiše v Gorencah? Ali nekaj metrov više ne živijo ljudje? Tudi mi bi radi asfaltirano cesto! Pozimi odstranijo sneg le do konca asfalta, mi pa moramo do doma, kakor vemo in znamo. Včasih zapade tudi meter snega. Še enkrat vas lepo prosim, da vsaj malo ustrežete moji prošnji, če že celi ne morete.

Urška Potrata, 8. a

V samopostrežnih in ostalih trgovinah se večkrat dogaja, da prodajalke pustijo stranke čakati. Predvsem pustijo prodajalke čakati otroke in se med seboj raje pogovarjajo. Zanima me, ali sploh kdo med prodajalci spoštuje tudi otroke? Zakaj dajejo nekateri trgov-

Priznanje steklarjevim strelcem za uspehe v letu 1989 je prejel njihov predsednik Franc Vidovič.

Strelci so bili upravičeno najbolj razpoloženi.

ci otrokom manj kakovostno blago in mu pri tem še več zaračunajo? Kaj mislijo, da bodo s tem kaj zaslužili? Z nepoštenostjo lahko le izgubljajo odjemalce.

Tina Petkovšek, 8. a

Že leta 1987 so nam obljubljeni, da bomo v vas Krnice dobili asfalt, vendar tega nihče več ne verjame. Letos pa so nam zopet začeli obljubljeni, da bomo asfaltirano cesto dobili drugo leto. Sedaj so nam cesto, ki vodi do naše avtobusne postaje posuli z rumenim peskom. S tem so cesto naredili še slabšo, kot je bila. Na postajo pridemo čisto blatni. Zato si zdaj še bolj želimo asfaltirano cesto.

Nataša Klančičar, 8. a

Otroci, ki smo doma v centru, se vedno pritožujemo, kajti nikjer ni prostora za nas. Če smo pred bloki, nas podijo stanovalci, kadar smo na košarkaškem igrišču, nas spodijo dijaki iz drugih republik ali pa uslužbenci bazena.

Bojan Slapšak, 7. a

V naši hiši živijo večinoma stari ljudje, ki nočejo plačevati elektrike, zato so pobrali varovalke. Sedaj je v hiši tema in vsakokrat, ko dobimo obisk, moramo goste pospremiti z baterijo. To pa še ni vse.

V naši hiši živi veliko ljudi z juga. Ne zmenijo se za videz hiše, zato pljuvajo po tleh, delajo praske po steni in celo

ponoči ne dajo miru. Zaradi teh ljudi so naš naslov spremenili v Avenijo bratstva in enotnosti. V hiši je tudi dosti mladih družin, ki hočejo in se zares trudijo, da bi bil videz naše hiše lepši. Zakaj se jim ta trud ne obrestuje? V naši hiši imajo zaradi nerednega plačevanja nekateri odklopljeno elektriko. To priča, kako nezreli ljudje živijo tu.

Janoš Teršek, 6. b

Kakšni smo

Kar prevečkrat slišimo, kako smo mladi danes nemogoči, ker ne cenimo nobenih vrednot. Naša mentorica literarnonovinarskega krožka je sestavila vprašanja, na katera smo anonimno odgovarjali učenci 5. b, 6. a, 7. a, 8. b razreda (101 učencev).

Ugotovili smo naslednje:

Najboljši so tisti prijatelji, ki znajo obdržati skrivnost, četudi se prijateljstvo pretirga, meni 31 učencev. 25 učencev najbolj ceni zveste prijatelje. 28 učencev je prepričanih, da so najboljši tisti starši, ki jim pomagajo v stiski, ravno toliko otrok pa ceni starše, ki jih imajo radi, kljub temu, da niso brez napak. Kar 42 anketirancev se je odločilo za učitelje, ki želijo svoje učence veliko naučiti. 18 učencev čeni stroge, a pravične učitelje, 17 otrok

pa se najbolj navdušuje nad učitelji, ki razumejo njihove težave. Zanimivo je, da se niti eden ni odločil za popustljive učitelje in take, ki jih zagovarjajo. Pri fantih oziroma dekletih je najbolj pomembna lepota, meni 28 učencev. 14 učencem pa so všeč pametni in delavni. Ali se osnovnošolci iz te zaprte in umazane doline razlikujemo od vas?

Učenci OŠ narodnega heroja Rajka Hrastnik

Breznježne, a prijetne počitnice

Najbolj všeč mi je bilo:

- da smo se v naravi igrali različne igre,
  - ko smo šli gledati mladega srnjačka,
  - ko sem spoznala simpatičnega Andreja,
  - ko smo gledali televizijo,
  - ker je Roman pripovedoval razne vicé,
  - ker sem na letovanju srečal Nino...
- Tole je le nekaj misli in vtisov, ki so jih povedali osnovnošolci, po tednu dni počitnic, ki so jih preživeli v Gorah. Vsi so ob vtisih tudi zapisali, da bi na takšno letovanje še radi šli. To pa je tudi najboljša potrditev organizatorjem o pravilnosti odločitve, da so organizirali počitnikovanje v Gorah, in najlepša zahvala otrok ker so preživeli nekaj prijetnih dni.

K prijetnim spominom na počitnice v Gorah sta brez dvoma veliko prispevali tudi obe tovarišici, ki sta bili z otroki, program počitnikovanja pa sestavili in izpeljali tako, da so želje po snegu prekrile družabne igre, sprehodi, lovčvo predavanje o divjih živalih, video filmih in še marsikaj drugega. Da so bile počitnice za 17 otrok, ki so bili v Gorah, zares prijetne morda najbolje povedo besede, zapisane ob koncu kronike počitnikovanja: Bili smo sicer veseli, da bomo šli naslednje jutro domov, a malce žalosti je bilo v naših srcih, saj smo skupaj preživeli lep teden.

Mili Kobal

Iz lanskoletne slikarske kolonije osnovnošolcev: še nekaj potez s čopičem in panorama Steklarne Hrastnik bo na akvariju dokončana.

Osnovni podatki, potrebni za izdelavo dokumentacije o ustanovitvi podjetja

1. VRSTA PODJETJA: družba (podjetje) z omejeno odgovornostjo
2. USTANOVITELJI:
  - v prvi fazi STEKLARNA HRASTNIK in SOZD REK EK Trbovlje
  - ena prvih nalog podjetja bo poiskati še ostale zainteresirane organizacije, jih vključiti v podjetje in tako razširiti število soustanoviteljev ter spremeniti procentualne ustanovitvene deleže
3. IME PODJETJA: Vlastek
4. ODGOVORNE OSEBE: Drago Milinovič, Aleksej Us, Srečko Koritnik
5. DEJAVNOSTI:
  - proizvodnja steklenih vlaken
  - proizvodnja tkanin in drugih izdelkov iz steklenih vlaken
  - predelava steklenih vlaken
  - proizvodnja vseh vrst kompozitov na osnovi sintetičnih in mineralnih veziv in polnil in na osnovi steklenih vlaken in tkanin
6. VIŠINA VLOŽENIH SREDSTEV: 1.604.800 dinarjev
7. DELITEV VLOŽENIH SREDSTEV IN UPRAVLJANJA 50 : 50
8. SEDEŽ PODJETJA: Grajska pot 10, Hrastnik

Predlog za ustanovitev podjetja za proizvodnjo in predelavo steklenih vlaken je oblikovala delovna skupina v

kateri so sodelovali: dipl. oec. Stane Kirn, dipl. inž. Srečko Koritnik in dipl. inž. Us Aleksej.

Zanimalo vas bo

Pregled gibanja zaposlenih čez vse leto 1989:

Mesec	Na novo zaposleni	Odšli iz DO	Stanje ob koncu meseca
Januar	3	16	1461
Februar	1	10	1452
Marec	9	10	1451
April	5	3	1453
Maj	9	14	1448
Junij	10	8	1450
Julij	13	7	1456
Avgust	6	10	1452
September	5	12	1445
Oktober	10	6	1449
November	5	9	1445
December	8	17	1436

November in december 1989

Mesec oktober smo zaključili s 1449 delavci.

V novembru je zapustilo našo delovno organizacijo 9 delavcev, v decembru pa 17 delavcev. Tudi zaposlili smo nekaj delavcev in sicer v novembru 5 in v decembru 8 delavcev. Tako smo zaključili leto 1989 s 1436 zaposlenimi.

Prišli so:

Mirsad Selmič – pomočnik strojnika P – vzdrževanje pripravnik, Simon Puffer – cizeler pripravnik, Iztok Cizej – konstruktor H-28 pripravnik, Marjan Mladenovič – priučitev za steklarski

Zahvale

Ob boleči izgubi mojih dragih mame in ata

Štefi in Jožeta Mühlbauer,

se iskreno zahvaljujem vsem za izrečena sožalja in darovano cvetje. Hvala govornikom za poslovilne besede, pevskemu zboru in godbi svobode II. in vsem, ki ste ju pospremili do poslednjega doma. Sin Jože in sorodstvo.

Ob smrti moje drage mame

Angele Gumzej

se iskreno zahvaljujem svojim sodelavcem na izmeni Brglez za izrečena sožalja in materialno pomoč. Žalujoča hčerka Lilijana Rancinger.

Ob izgubi drage mame, sestre in tete

Gabriele Vučko

se iskreno zahvaljujem steklarski godbi za žalostinke, govorniku za poslovilne besede in vsem, ki ste ji darovali cvetje, ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Hčerka Eva z družino in sorodniki.

poklic, Simon Habrun – priučitev za steklarski poklic, Amil Kahrimanovič – priučitev za steklarski poklic, Žika Vračarič – voznik viličarja v skladišču gotovih izdelkov, Bekir Kekič – odnašalec paketov v kontroli, Gorazd Medved – cizeler, Karol Dragar – cizeler, Jerica Marcen – evidentičar v komercialni, Dejan Turk – vzdrževalec, Kjamil Hodžič – rezalec na dania stroju.

Odšli so:

Metka Gabrič – vodja fakturnega oddelka – na lastno željo, Hana Omerčič – kontrolor – izključena, Čazo Lješnjanič – izključena, Vlastimir Dimitrijevič – odnašalec paketov – izključen, Erna Retar – stekloslikarka – upokojena, Radojka Toprek – kontrolorka – izključena, Marija Smešnik – kontrolorka brigadirka – družinsko upokojena, Rosana Klančnik – sekretar samoupravnih organov – določen čas, Milanko Odžič – delavec na kanalu – na lastno željo, Štefan-Branko Gužvinec – vzdrževalec v kiko delavnici – odšel v JLA, Dimitrije Hren – elektrolitsko čiščenje – odšel v JLA, Danijel Cvelbar – polirec orodja – odšel v JLA, Anica Šmit – pakirka v dodelavi – upokojena, Anton Strmljan – etažni voznik viličarja – odšel v JLA, Nedžad Slomič – odbijalec stekla – odšel v JLA, Damijan Lavrič – vzdrževalec avtomatskih strojev – odšel v JLA, Lovro Petrin – ključavničar – odšel v JLA, Miran Šestanjan – vodja stroja P – izključen, Dragi Nikolič – voznik viličarja – izključe-

Nagradna križanka

1/2	GOZDNI DELAVEC	VRSTA DVIGALA	POUDAREK	MALO-MARNOST	MAJHNA UTEŽNA ENOTA	MESTO V SLOVENIJI	STARO-RIMSKI SREBRNIK	PODZEMNI ŽUJ-KOJED	SLIKARSKA TEHNIKA	NABRUŠENOST	1/2	GORIVO ZA VIŠOKE PEČI	MESTO V BOLIVIJI	TEKMA JADRNIC	UREDITVE: NI NAČRT	NIKI LAUDA	GLASBENIK GOLOB	POZITIVNA ELEKTRODA	TEKMOVALNI COLN	
MONGOLSKI OSVAJALEC											MOČAN POGUMEN MOŠKI									
LASTNICA REKORDA											MESTO V PERUJU OB REKI UCAYALI									
HORTI-KULTURA											NEKDAJ HUDA BOLEZEN					NAJVEČJI PTIČ				
ANTON JANEŽIČ			SLOVENSKI PESNIK (JOŽE)				VRHUNSKI ŠPORTNIK	REKA V UKRAJINI			GARJE, SKABIEŠ					GORA NA KRETI				
			ŠODO													NEGATIVNA ELEKTRODA				
RUDNIK ČRNEGA PREMOGA V ISTRI					DOMAČE ŽENSKO IME						PREBIVALEC RIBE	KOPNO SREDI MORJA					ANDREJ KURENT	KDOR DA JE PRVO POMOC		
1/2	POJAV NA VODI				FILM, IGRALKA (NEDA)								VRSTA PREPROG						PILOT SAMOMORILEC	PUSČAVNIK
					GL. MESTO DEVIŠKIH OTOKOV		OTOK SULAVESI	MAJHNO TNALO												
SESTAVIL KARLI DREMEL	REŠITE TOLESKAN-DINAVKO	HIMALAJSKA KOZA	SLOVENSKA REVUJA													NASKOK, NAPAD				
ČITAJTE GLASILO STEKLAR	EDINI PRIMEREK VRSTE								HUMORISTIČNI ERZIŠNIK											
	PRISTROJ																			
ALUMINIJ					PODOBE V SPANJU				MESTO V ALŽIRIJI											
					REMOV BRAT				PREBIVALEC AONIJE											
SLOVESEN OBHOD							ETIOPSKI KNEZ	PRVOTNA GRŠKA MUZA ZA PETJA			PREROŠKO ZNAMENJE	DOBRI DUHOVI UMRLIH PRI STARIH RIMLJANIH	GOTSKI KRALJ							
												REKA V ITALIJI								
PEVEC DARIAN				POD			ZOFA BREZ NASLONJALA	GERMANSKI OREL											BALETNIK OTRIN	
																			STRAST	
GLAVNO MESTO ITALIJE					SVETOVNO MORJE				PESNIK OGEN											FILMSKA ZVEZDA
									TITOVO UŽICE											
SUMERSKI BOG NEBA					ZALIV NA OTOKU HALMAHERA V MOLUKIH				NASLOV JAPONSKIH CESARJEV											POSTAJA NA PROGI LJUBLJANA-ZIDANI MOST
					KISIK															
OSTANEK KART PO DELITVI						ARGON			LJUBLJANSKA PIVOVARNA											FRANCOŠKI PISATELJ (CLAUDE)

na, Ramiz Pjanič – strojnik IS – izključen, Damjan Skubic – ključavničar – izključen, Aleksander Ostrovšnik – nabiralec stekla – odšel v JLA, Jože Laznik – strojnik v kotlovnici – upokojen, Ivan Pdllesnik – ročni pihalec stekla – izključen, Muhamed Muratović II – krogličar – izključen.

Poročili so se:

Milena Fajfar in Ernest Zore, Marija Dreu in Martin Hafner, Kolarič Smilja in Jorgič Ljubo, Volaj Mojca in Alain Trinker, Marjana Teršek in Edi Pavšek, Irena Grmadnik in Dejan Milinovič.

Prirastek v družini:

Rajko Marolt hčerko Ingrid, Biserka Jerman hčerko Tino, Senad Mujkanović hčerko Adelo, Novko Kolobarič hčerko Moniko, Miro Mehič sina Dinota, Namka in Emir Radojčić hčerko Arnelo, Liljana in Aleksander Škländer hčerko Iris, Mira Mehič sina Dinota, Viktor Šoba hčerko Mojco, Vlado Kreško sina Ivana.

Torej smo leto 1989 zaključili s 1436 delavci in sicer nas je 684 žensk in 752 moških.

Kadrovska služba

Zahvale

Drage sodelavke in sodelavci slikarnice in satinirnice. Najlepša hvala za prelepa darila, ki me bodo v času upokojitve vedno spominjala na vas in na čas, ki sem ga preživela z vami. Želim vam, da bi pri svojem delu bili kar najbolj uspešni in da bi se med seboj dobro razumeli.

Anica Šmit

***

Ob odhodu v pokoj iskrena hvala sodelavcem izmene Leskovšek, Miklič in Peklar za darilo in izkazano pozornost.

Rada se bom spominjala časa, ki smo ga preživeli ob delu. Želim vam, da bi bilo vaše delo uspešno, v osebnem življenju pa, da bi bili zdravi in srečni. Smešnik Marija

***

Sodelavkam in sodelavcem v slikarnici in stanirnici se najtopleje zahvalujem za darila in izkazano pozornost ob mojem odhodu v pokoj. Za v bodoče pa vam želim obilo zdravja in zadovoljstva, pri delu pa veliko uspehov. Erna Retar

Med reševalce s pravilnimi rešitvami križanke bomo z žrebom razdelili sedem nagrad:

1. nagrada 40 dinarjev
2. nagrada 30 dinarjev
3. do 7. nagrada 20 dinarjev

Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo STEKLARJA, 61430 HRASTNIK, Cesta 1. maja 14 do ???

Nagrajeni reševalci

Za novoletno nagradno križanko smo prejeli rešitev. Žreb je zvišane nagrade namenil naslednjim:

1. nagrada 80 dinarjev: Vojak ROTAR,
2. nagrada 60 dinarjev: Tatjana CVELBAR,

pet nagrad po 40 dinarjev: Joži STRGARŠEK, Marica DVORNIK, Renata BRATUŠA, Elica DELPIN, Sanda ŠINKOVEC.

Rešitev novoletne križanke:

VODORAVNO: srobot, Bibič, Belem, Ulan Ude, gnada, alibi, raj, jamb, flos, rakel, Edna, E, Paul, banana, kis, kosmatinec, N, moštvo, Aceva, epik, Zr, Onjegin, marabu, prstek, Jolka Milič, polotok, A. A., Arn, ciza, Ivano, lar, sako, Jan, konak, objokanost, J. Š., ra-

ženj, Tepeš, snaga, Ravel, vlada, tيران, Eša, Israels, Al, Anica, bes, hren, ama, Rajk, lev, gibčnost, Aomori, KO, Cane, V. P., Ž. S., I. C., Čus, VA, ovoj, rešetar, Ston, P. N., las, Edalini, Toledo, veto, Baranja, Otoman, Iška, Ena, gad, safari, Saar. (K. D.)

Smeh ni greh

– Poslušajte, zakaj mi pa tega niste že prej povedali? se jezi zdravnik nad pacientom.

– Česa? Kaj je narobe?

– Tega, da ste Kitajec. Jaz pa vas že dva tedna zdravim za zlatenico.

STEKLARNA
steklar

Odbor za obveščanje: Marjanca Polzelnik - predsednica, člani: Milan Crnković, Janez Ciglar, Jože Drugovič, Jože Godicelj II. in Albert Kapelar. Uredniški odbor: Mili Kobal - glavna in odgovorna urednica, člani: Zdenka Fabjan, Majda Krošlin, Alojz Marcen, Ervin Predovnik, in Franc Vidovič. Fotografije Branko Klančar. Grafična priprava in tisk v nakladi 2200 izvodov tiskarne Formatisk. Naslov uredništva: Steklar, Hrastnik, Cesta 1. maja 14, telefon 0601/41-622, int. 110. Po sklepu republiškega komiteja za informiranje je glasilo oproščeno davka od prometa proizvodov.